

EESTI KOOL

PEDAGOOGILINE AJAKIRI

1939

V AASTA

Toimetuse vastutav toimetaja V. ALTHOA,
toimetuse liikmed: J. AAVIK, A. KURVITS, J. LANG,
V. PÄTS ning J. VELLERIND ja
tegev toimetaja K. OLLIK.

TALLINN

HARIDUSMINISTEERIUMI VÄLJAANNE

Riigi Trükikoda Tallinn, Niine 11

„Eesti Kooli“ V (1939) aastakäigu

SISU.

I. Üldsisulised artiklid.

	Nr.	Lk.
J. Roos: Jaan Tõnisson ja rahvaharidus	1	1
M. Raud: E. V. Presidendi K. Pätsi 65. sünnipäevaks	2	70
A. Veiderma: Johannes Kiivet 60-aastane	2	72
A. Leinjärv: Eesti vabahariduspoliitika riiklikke sihtjooni	2	74
J. Haldre: Märkmeid raadiumi avastamisest	2	120
A. Jaakson: Vabariigi Presidendi tänuavaldus õppejõududele, kultuur- ja haridustegelastele, õpilastele, noortele ja lastevanematele	3	135
R. Päts: Miina Härma 75. sünnipäeva puhul	3	136
V. Alttoa: Julius Grüntal †	4	203
K. Eenpalu: Õppealade ja õpikute osa koolinoorsoo kasvatuses	4	205
A. Ora: Elektronmikroskoop	4	268
Kutse III Soome-Eesti koolikongressile	5	279
A. Mitt: Piksekaitse ja selle korraldus	5	292
J. Käis: Kooliuuendustööst Eestis	6	361
J. Port: Kooliaiaandus Eestis	6	370
J. Tork: Eesti pedagoogilise kirjanduse arengust	6	388
H. Rebassoo: Kümnenndüsteemi ajalooline areng	6	397
A. Kalamees: 2. Eesti Mängud — Lingiaad	7	452
E. Õpik: Tähtede evolutsioonist	7	459
P. Kogerman: Aeg kohustab	8	488
Pro domo sua	10	623
V. Alttoa: Mait Metsanurk 60-aastane	10	626

II. Kooli korraldamine.

T. Orgussaar: Lõunasöögist algkoolis	2	89
A. Köiv: Õpilaste toitlustamisest koolides	2	92
J. Tork: Keskkooliõpetajate ettevalmistusest	2	104
M. Ulk: Õppeaed kooliaia osana	3	167
V. Toom: Kooliaia osa õpilaste toitlustamisel	4	209
J. Reinet: Käsitööõpetuse korraldamisest maa-alkkoolides	4	230
Marta Schmiedehelm: Komplekt vajalisi õppevahendeid Eesti muinasaja kohta	4	253
A. Kuut: Uusi koolimaju 1938. aastal	4	257
J. Tarmisto: Kaunistagem koduümbrus okaspuudega!	4	274
Reet Valdvere: Kodumajanduse Instituut	5	328
H. Norman: Meistrikool	8	510
A. Kalamees: Kehalise kasvatus vahendeid algkooli õues	8	527
J. Kõivumägi: Kehvemare õpilaste toitlustamisest maa-alkkoolis	10	628
R. Lahi: Kaartide ja tabelite käsitlemisest ja panipaikadest	10	659
Anna Raudkats: Võimlemisriietus	10	666

III. Kasvatus- ja õppetöö.

V. Alttoa: Koolinäitustest	1	14
A. Kuks: Õppetunni normaalne käik	1	18
K. Raud: Pilk eesti keeleõpetuse senistele saavutustele meie koolides	1	24
O. Randvee: Vigade parandamisest ja nende ravist algkooli õpilaste kirjandeis	1	35
Helmi Jürisoo: Võimlemistunde algkooli I ja II klassile	1	49

	Nr.	Lk.
V. Hallamaa: Geomeetria õpetamisest algkooli vanemais klasses	2	81
G. Kuldvere: Kaks isetöötavat sifooni	2	103
Helmi Jüriso: Võimlemistunde algkooli I ja II klassile	2	117
M. Meiusi: Tasu kasvatusvahendina	3	139
P. Vaarask: Situatsioonide meetod võõrkeele õpetamisel	3	146
P. Vaarask: Lihtsustatud kodune lektüür inglise keele alal	3	150
A. Velmet: Koorilaul algkoolis	3	155
H. Meri: Algkooli orkester uutele alustele	3	163
T. Paomets: Algkooli orkestrite literatuuri-probleeme	3	165
Helmi Jüriso: Võimlemistunde algkooli I ja II klassile	3	173
Juta Rebane: Matkamine kodutütarde organisatsioones	4	212
A. Org: Koolisäästlikkusest	4	220
E. Aver: Õpilaste töövõistlusest tööstuskeskkooles	4	224
J. Lang: Kas B või ss?	4	273
A. Kurvits: Eldusi ja aluseid ühiskondliku ja rahvusliku kasvate süvendamiseks	5	280
F. Roose: Kutsevaliku lähtekohti ja kooli osa kutsevalikul	5	284
J. Talts: Püüdke vältida õnnetusi õpilastega!	5	288
Ene Liivand: Õpilaste lugemishuvi suunamisest	5	298
A. Aret: Õpilaste suvisest lektüürist	5	301
A. Kivisikk: Kirjandeist algkoolis	5	311
N. Ress: Eesti keele õpetamisest Petserimaal	5	314
Ida Ollik: Tööalgmeid kodutütarde organisatsioones	5	318
G. Kuldvere: Katsed elektri alal Leclanché elementidega	5	381
Leida Kalling-Kant: Kooliinternaadi igapäeva probleeme	6	351
V. Alttoa: Lugemisõpetusest 3.—4. õppeaastal	6	376
B. Rea: Matk linnuriiki	6	385
K. Meikop: Kodu — suurim kasvataja	7	421
J. Udikas: Algelse iseõppimise ajast ja korraldusest kodus kasvatuses	7	426
A. Kuks: Klassiühiskonna juhtimine	7	431
A. Pukk: Vahetundide ratsionaalsest kasutamisest	7	437
B. Sööt: Kirjandiõpetusest keskkoolis ja gümnaasiumis	7	442
Anni Collan: Võimlemistundide kasutamine	7	448
T. Lunts: Ravimtaimede kogumisele ja kasvatamisele kooli kaudu	7	456
A. Kalamees: Välisvõimlemise tunde algkoolile	7	468
E. Oissar: Projektmeetod	8	490
U. Kuuskoski: Tööprintsipi rakendamine Soome koolides	8	499
V. Jenkin Thomas: Juhiseid noorele koolijuhatajale	8	503
V. Alttoa: Lastevanemate koosolekud	8	505
E. Aver: Metallitöö õpetus tööstuskeskkooles ja ametikooles plaanikindlale alusele	8	521
Helmi Jüriso: Võimlemistunde algkooli I ja II klassile	8	534
A. Kalamees: Maa-alkoolide kehalise kasvate töökvu	8	537
Mare Sakk: Ajakirjandus ja kool	9	557
J. Udikas: Kuidas peaks toimuma üleminek algeliselt iseõppimiselt kavakindlale õppimisele ja õpetamisele	9	565
A. Aret: Kõneoskuse ravist koolis	9	573
Olga Rootsi: Luuletuse osatähtsusest riigikeele õpetamisel	9	585
E. Nurm: Gümnaasiumi vastuvõtueksami tööde sisuline külg	9	589
J. Aavik: Kirjandite parandamisel tarvitavad märgid	9	596
P. Kuusik: Usuõpetuse õpetamisest ja selle hindamisest testi põhjal	9	601
J. Allpere: Ornitoloogilisi vaatlusi Uuemõisa ekskursioonijaamas	9	606
E. Kildemaa: Märkmehid töötulemusist botaanika alal Uuemõisa ekskursiooni-jaamas	9	608
V. Toom: Välismängu osa poiste kasvatuses maa-alkoolis	9	614
A. Kalamees: Maa-alkoolide kehalise kasvate kavu	9	617
J. Kõivumägi: Kehvemat õpilaste toitlustamisest maa-alkoolis	10	628
F. Nurmi: Karskuskasvatustöö Soome algkoolides	10	631
V. Alttoa: Välted ja astmevaheldus algkoolis	10	637
K. Must: Astmevahelduse küsimus keskkoolis	10	646
J. Aavik: Kirjanike elulood ja põlvkonnad	10	654
A. Kalamees: Maa-alkoolide kehalise kasvate kavu	10	674
A. Kuks: Mõni sõna P. Kuusiku kirjutise puhul	10	688
J. Aavik: Täienduseks kirjandite parandamisel tarvitavate märkide asjas.	10	690

IV. Ülevaateid kodumaa ja välismaa haridusoludest.

Nr. Lk.

Helmi Metsvahi: Noorte töökohustusest	1	5
A. C. Højberg-Christensen: Taani kooliolud	1	42
F. Roose: Koolis ja kooli juures asuvad noorsoo-organisatsioonid 1937/38. kooli-aastal	1	52
Marta Oinas: Õpilaste toitlustamisest Soome rahvakoolis	2	96
V. Altoa: Keskkooliõpetajate ettevalmistusest Rootsis	2	133
A. Veiderma: Õpetaja kutsekoolis	3	177
J. Kiivet: Majanduslik kutseharidus Rahvusvahelisel Kutsehariduse Kongressil Berliinis 1938. a. suvel	3	180
S. Truchim: Poola koolikorraldus	3	187
Erna Laur: Muljeid Hollandi koolist	4	261
Kohamuistendite kogumise võistluse tulemustest	5	322
J. Fazekas: Ungari algkooli korraldusest	5	325
R. Alas: Ülevaade haridustööst 1938/39. kooliaastal	7	470
J. Tõlp: Kilde Nõukogude Liidu algkooli elust möödunud aastal	7	480
A. Leinjärv: Meie raamatukogunuse päevaülesannetest	8	549
J. Nõu: Põllumajandusliku kutsehariduse ja propaganda küsimused Dresdeni Rahvusvahelisel Põllumajanduskongressil	10	682

V. Arvustusi.

A. Päril: L. Anvelt — Aristoteles	1	63
V. Orav: H. G. Wells — Lühike maailma ajalugu III	1	64
A. Looring: Märt Raud — Eesti Vabariigi President Konstantin Päts	2	123
J. Jaik: Targad Tähed	2	124
E. Kull: Alexis Carrel — Tundmatu inimene	2	127
J. Port: Ajakiri „Eesti Loodus“	3	192
V. Kruus: E. Muuk — Eesti koolisõnaraamat	3	194
J. Uustalu: Joh. Käis — Esimesed vaod	3	196
J. Madisson: Eestikeelne ajalooline kirjandus 1938. a.	4	242
E. Oissar: H. Nohl — Charakter und Schicksal	4	275
J. Silvet: Vidrik Viherväli, Eino Gepesoo — Inglis-estli sõnaraamat	5	337
A. Velmet: AKÜ Lastekoorilaulud nr. 1—24	5	340
J. Talts: Joh. Käis — Loodusõpetuse saateainet iseseisvaks tööks 3 õppeaastale ja Elav looduslugu	5	342
E. Keskküla: Dr. A. Graf, M. Lubi — Eesti-saksa sõnaraamat	6	412
J. Käis: Vastuväiteid J. Taltsi arvustusele	6	414
J. Talts: Arvustaja järelsõna	6	415
A. Looring: Elav Teadus 1938 (nr. 73—84)	7	483
E. Kull: Elsa Köhler — Aktiivsuspedagoogika	8	550
J. Väinaste: N. Remmel — Kirjavahemärkide õpik ja harjutustik	8	552
J. Uustalu: Joh. Käis — Omal jõul	10	

VI. Mitmesugust.

Elli Järvekülg: Lasteaednike päev	1	66
A. Kalamees: Rahvatants seltskonnatantsuks	2	
Seltskondlike rahvatantsude kirjeldused	2	
A. Vedro: Viru valts	2	
A. Vedro: Jooksupolka	2	
Informatsiooni Õpetajate Kojalt	2	130
III laulu- ja muusikaõpetajate kongressi eelteade	2	131
Üleskute õpetajaile Eesti õpetajate laulukoori astumiseks	2	131
Lastekoorilaulude võistluse tulemusi	2	132
Toimetusele saadetud kirjandust	2	133
Kitsasfilmi-projektori valikust	3	197
R. Päts: Tallinna linna algkoolide lastekontsert	3	197
Eesti-Soome koolikongressi ajal korraldatava koolinäituse kava	3	198
Informatsiooni Õpetajate Kojalt	3	200
Õpetajate päevad ja kongressid	3	200

	Nr.	Lk.
Kooliraadio kava 1939. aasta kevadel	3	200
Hõimuhümni teksti võistlus	3	201
Londoni Ülikooli suvekursused välismaa üliõpilastele 1939. a.	3	201
Rahvusvaheline majanduskursus Rootsis	3	202
A. Uritamm: Jämaja labajalg	3	
III laulu- ja muusikaõpetajate kongress	3	
Üleskutse valgete toonekurgede loenduseks	4	276
Tulemas tsemenditööde kursused	4	277
Eesti Rahva Muuseumi külastamise aeg	4	277
Toimetusele saadetud kirjandust	4	277
III Soome-Eesti koolikongressi kava	5	344
Õpetajate Koja nõukogu ja sektiioonide koosolekud	5	346
Keskkooli ja gümnaasiumi õpetajate suvikursused	5	347
Täienduskursusi ja suvepäevi kutse- ja täienduskooliõpetajatele	5	347
Tartu täienduskursused 7.—19. augustini	5	348
Maakondlike täienduskursusi algkooliõpetajaile	5	348
Matemaatika, füüsika ja kosmograafia õpetajate VII kongress	5	348
Õpetajate kongresse välismaal	5	349
J. Talts: Õppefilme koolidele	5	349
A. Grauen: Rohkem tähelepanu praktilistele teadmistele ja tööoskusele!	5	350
R. Alas: Õpetajate Võru suvelaager	6	416
Riigi Ringhäälingu kuuldemängude võistlus	6	417
Eesti keele õpetajate päev	6	418
A. Leinjärv: Tulemas II Raamatu-nädal	8	553
1938. aasta parim laul— A. Vedro „Lõoke“	8	554
Neljas Loodusteadlaste päev	8	555
Ajakiri „Meie Noorus“ uutele alustele	8	555
Lauljate Liit asub muretsema koolikooridele laule	8	555
Ilmumas tähelepanuvääriv pedagoogiline teos	9	621
Informatsiooni Õpetajate Kojalt	10	692
Eesti Õpetajate Liit	10	693
VII eesti keele õpetajate kongress	10	694
IV üleriigiline õpetajate karskuspäev	10	695

Illustratsioonid.

Jaan Tõnisson	1	1
Taani koolide skeem	1	45
Seitse võimlemisharjutust	1	51
Eesti Vabariigi President Konstantin Päts Läänemaa lõikuspeol	2	69
Johannes Kiivet	2	73
Ristküliku pindala	2	82
Ristküliku ümbermõõt	2	83
Kolmnurga pindala	2	84
Kaare- ja nurgakraadid	2	84
Ringi pindala valemi graafiline kujutis	2	86
Ringi pindala olenevus raadiusest	2	87
Suomussalme kirikuküla rahvakooli õpilased einestamas	2	100
Helsingi Kallionkooli õpilased einestamas	2	102
Kaks isetöötavat sifooni	2	103
Seitse võimlemisharjutust	2	119
Marie Sklodovska-Curie	2	121
Miina Härma	3	137
10 võimlemisharjutust	3	175
Julius Grüntal	4	203
I õppeaasta metallitööde tabel 3 aasta eest	4	226
I õppeaasta metallitööde tabel 2 aasta eest	4	227
I õppeaasta metallitööde tabel käesoleval aastal	4	228
Soome kooli tööpink	4	234
Eesti kooli puutööpink	4	235
Eesti kooli puutööpink (seinale tõstetud)	4	235
Seinakapp puutööriistade jaoks	4	236

	Nr.	Lk.
Suur kapp puutööriistade jaoks	4	236
Muinasleidude koopiate väiksem komplekt	4	254
Muinasleidude koopiate täiendav komplekt	4	255
Mustvee reaalikooli ja eestialgkooli maja	4	257
Rakvere gümnaasiumi maja	4	258
Kiviõli algkooli maja	4	259
Senno algkooli maja	4	260
Moodne koolimaja Hollandis	4	261
Klassituba moodses koolimajas	4	262
Väike külakool enne ja pärast 1932. aastat	4	265
Käe kujutise moodustamine	4	268
Väikeste aineosakeste kujutamine nähtava valgusega ja elektronkiirtega	4	269
Elektronmikroskoop	4	270
Elektronkiirte kulgemine magnetiväljas	4	271
Elektromagnetiline lääts ja kujutise tekkimine elektronkiirte murdumisel	4	271
Elektronpildi tekkimine	4	272
Paratüüfuse bakter	4	272
Kodumajanduse Instituudi uus maja Hariduse tänaval	5	329
Katsed Leclanché elementidega (joonised)	5	332
	333,	335
Kooliuuendustöö kartogramm 1	6	364
Kooliuuendustöö kartogramm 2	6	365
Kooliuuendustöö kartogramm 3	6	366
Pedagoogiliste raamatute arvu diagramm	6	396
Hieroglüüfilised sümbolid kümne astmeile	6	399
Luxori templi seinale hieroglüüfides raiutud arvud	6	400
Nippurist leitud savitahvel arvudega ajast umbes 2400 a. e. Kr.	6	400
Ateenast pärit raidkiri	6	401
Hiina arvmärgid	6	401
Babüloonlaste tabelid kuu kohta	6	402
Lehekülj Ptolemaiose Almagestis leiduvast kõõlude tabelist	6	403
Mayade arvmärgid	6	403
Nana-Ghati koopa raidkiri	6	404
Tükike Bakhšali käsikirjast	6	405
Sridhara käsikiri	6	405
Indias kasutatud hindude arvmärgid	6	406
Araabias kasutatud hindude arvmärgid	6	406
Euroopas kasutatud hindude arvmärgid	6	407
Hindu-araabia arvmärgid Codex Vigilianus Albelda kloostrist Hispaanias	6	407
Adam Riese ruutjuurte tabel	6	410
Lehekülj Pellose aritmeetika raamatust	6	410
Lehekülj Christoff Rudolffi raamatust „Exempel-Büchlin“	6	411
Lehekülj Simon Stevin'i raamatust „La Disme“	6	411
Haridusminister Paul Kogerma	8	487
Üld- ja kutsehariduse korralduse normaalkava	8	518
Meistrikooli asetus meie koolisüsteemis	8	519
Metallitöö põhiõpetus	8	522
Metallitöö riistad	8	524
Asendatavad tööd praktilise iseloomuga	8	525
Metallitöö põhiõpetus	8	526
Väike alas	8	527
Tasakaalupalk, ronimisaparatuur ja vedrulaud	8	529
Ringkiik	8	530
Rippkaalkiik, kelgumägi, katusealune võimlemiseks ja väljasviibimiseks ning kiigepea kuul- ja surulaagreil	8	531
Detaile kehalise kasvatuse vahendite valmistamisest	8	533
Üksteistkümmend võimlemisharjutust	8	536
Jääga kaldale aetud rändrahn on surunud maha jämedad kased Hobulaiul	9	610
„Kivitäksid“ toksivad kivistisi Pullapea klindil	9	611
Maastik Osmussaare kiriku juures	9	612
Maastik Osmussaare majaka lähedal	9	613
Koer „rebase nahka“ — mütsi — ära toomas	9	616

	Nr.	Lk.
Mait Metsanurk	10	627
Kaartide ja tabelite käsitsemine	10	661
Seaded kaartide ülesriputamiseks	10	663
Kaartide ja tabelite panipaigad	10	665
Võimlemispükste lõige	10	667
Võimlemispluus ja -dress	10	668
Võimlemisülikond, niudepüksikesed ja rinnahoidja	10	669
Võimlemiskingade lõiked	10	671
Esinemisülikonnad	10	673

„Eesti Kooli“ 1939. aasta kaastööliste tähestikuline nimestik.

(Numbrid sulgudes tähendavad lehekülgi.)

J. Aavik (596, 654, 690), R. Alas (416, 470), J. Allpere (606), V. Altoa (14, 133, 203, 376, 505, 626, 637), A. Aret (301, 573), E. Aver (224, 521), Anni Collan (448), K. Eenpalu (205), J. Fazekas (325), A. Grauen (350), J. Haldre (120), V. Hallamaa (81), A. C. Højberg-Christensen (42), A. Jaakson (135), J. Jaik (124), Elli Järvekiül (66), Helmi Jürisoo (49, 117, 173, 534), A. Kalamees (nr. 2, 452, 468, 527, 537, 617, 674), Leida Kalling-Kant (351), E. Keskküla (412), J. Kiivet (180), E. Kildemaa (608), A. Kivisikk (311), P. Kogerman (488), V. Kruus (194), A. Kuks (18, 431, 688), G. Kuldvere (103, 381), E. Kull (127, 550), A. Kurvits (280), P. Kuusik (601), U. Kuuskoski (499), A. Kuut (257), A. Kõiv (92), J. Kõivumägi (628), J. Käis (361, 414), R. Lahi (659), J. Lang (273), Erna Laur (261), A. Leinjärv (74, 549, 553), Ene Liivand (298), A. Loothing (123, 483), T. Lunts (456), J. Madisson (242), K. Meikop (421), M. Meiusi (139), H. Meri (163), Helmi Metsavahi (5), A. Mitt (292), K. Must (646), H. Norman (510), E. Nurm (589), F. Nurmi (631), J. Nõu (682), Marta Oinas (96), E. Oissar (275, 490), Ida Ollik (318), K. Ollik (623), A. Ora (268), V. Orav (64), A. Org (220), T. Orgusaar (89), T. Paomets (165), J. Port (192, 370), A. Pukk (437), A. Pärl (63), R. Päts (136, 197), O. Randvee (35), K. Raud (24), M. Raud (70), Anna Raudkats (666), B. Rea (385), Juta Rebane (212), H. Rebassoo (397), J. Reinet (230), N. Ress (314), J. Roos (1), F. Roose (52, 284), Olga Rootsi (585), Mare Sakk (557), Marta Schmiedehelm (253), J. Silvet (337), B. Sööt (442), J. Talts (288, 342, 349, 415), J. Tarmisto (274), W. Jenkin Thomas (503), V. Toom (209, 614), J. Tork (104, 388), S. Truchim (187), J. Tölp (480), J. Udikas (426, 565), M. Ulk (167), A. Uritamm (nr. 3), J. Uustalu (196, 690), P. Vaarask (146, 150), Reet Valdvere (328), A. Vedro (nr. 2), A. Veiderma (72, 177), A. Velmet (155, 340), J. Väinaste (552), E. Öpik (459).